

Delaktighet i ett mångkulturellt Norden - arbetsseminarium om utbildningspolicy

Sammanfattning från workshopparna

1-2.12.2011 Regionförvaltningsverket, Vasa

Seminarier hade som mål att

- skapa tätare nordiskt samarbete genom sektoröverskridande nordiska nätverk
- se på framtida nordiska forskningsteman
- komma med idéer till gemensamma initiativ/aktiviteter t.ex. inom Nordplus HORIZONTAL

GRUPP 1: Språkundervisningen och annan stödundervisning för invandrare

Gruppen lyfte fram lärarutbildning, lärarnas kompetensutveckling och lärarfortbildning som intressanta områden för nordiskt samarbete. Ett gemensamt fenomen i Norden tycks vara att det lätt blir så att det är bara lärare som jobbar med mångkulturell undervisning som anses behöva kompetens i mångkulturfrågor. De blir lätt ensamma i sitt arbete. Gruppen lyfte fram skollära roll i skolutvecklingen (omedveten - medveten inkompetens i mångkulturfrågor).

Vi kunde tillsammans:

- utbyta erfarenheter gällande språkundervisningen i nationella språk och modersmålsundervisningen (se närmare på språklig och kulturell kompetens av lärare som undervisar i modersmål och hur vi på bästa möjliga sätt kan ta vara på kompetens hos personer som kan elevernas modersmål)
- utbyta erfarenheter om bäst praxis i stödundervisningen för invandrare (t.ex. hur sommarskolor har fungerat bra som stödundervisning av invandrabarn och -ungdomar i Sverige, förberedande undervisning inför gymnasiestudier)
- se på hur vi bedömer yrkeskompetens
- skapa ett nätverk för rektorer som arbetar i mångkulturella skolor i Norden
- forska i lärarnas attityder beträffande mångkulturfrågor
- se på hur vi kunde bli bättre på att sprida den kunskap som redan finns.

GRUPP 2: Övergångar mellan olika utbildningsstadier

Gruppen såg på övergångar och mellanrum (skarv) mellan utbildningsstadier hos invandrabarn och -ungdomar. De nordiska länderna har en viss kompetens att hantera dessa frågor och det finns redan mycket utbildning och forskning om saken. De nordiska länderna har gemensamma erfarenheter och behov gällande vägledningen.

Gruppen diskuterade principiella frågor så som när finns det frihet och när ett obligatorium att ta del av de tjänster som finns i övergångsskeden. Den konstaterade också de olika behoven som individen/familjen, samhället och näringslivet har.

Som speciellt intressanta frågor lyfte gruppen fram:

- förberedande undervisning inför alla stadier (vi kunde jämföra modeller och tjänster)
- övervägning av urvalsmetoderna till högskolor
- integrering på olika språk (tex integrering på finska/svenska i Finland)

Vi kunde tillsammans

- öka tvärsektorieellt arbete
- utveckla vägledningscentra på gemensam kunskapsgrund
- göra kunskapsöversikt, skapa ett expertnätverk, göra mera forskning av redan existerande invandrargrupper i Norden ur utbildningssynpunkt (hur har man lyckats, vad har man gjort, se nyanlända som subjekt i stället för objekt). Man kunde dra nytta av de möjligheter som NordForsk erbjuder.

- idka fortbildningssamarbete, sprida forskningsresultat (tillämpa forskning) - dra nytta av Nordplus-programmet
- ta iakt mobiliteten inom Norden bland invandrargrupperna, entreprenörskap över gränserna

GRUPP 3: Samarbete med arbetslivet i olika stadier av utbildningen

Gruppen diskuterade bl.a. arbetspraktikerna i utbildningen och arbetsgivarnas benägenhet att anställa eller erbjuda en praktikplats åt utländska studenter/examinerade. Det lyftes fram några exempel på hur arbetsgivarna inte nödvändigtvis kommer att tänka på det mervärde som personer med utländsk bakgrund kan ge till verksamheten (språklig och kulturell kompetens, kännedom om utländska marknader). Man diskuterade också behovet av bättre vägledning i arbetslivet och behovet av utbildade handledare på arbetsplatser.

En särskild fokus lades på förutsättningar för invandrare för självsysselsättning. Det diskuterades om utmaningar att bryta sig ur det traditionella invandrarentreprenörskapet (etniska restauranger och matbutiker t.ex.) Det diskuterades även om olika strukturella hinder för enterprenörskapet (lagstiftning, löneavtal, företagarrisken, finansiering av nya företag etc) .

När målet i de nordiska länderna är att de studenter som avlägger sin examen i ett land också ska bli kvar och gör sin arbetskarriär i samma land, är det viktigt att det aktivt byggs broar mellan utbildningen och arbetslivet.

Vi kunde/borde tillsammans

- hitta möjligheter till att inkludera både invandrare och ,näringslivet med till en gemensam diskussion i vilken också representanter för utbildningssektorn skulle medverka
- dryfta välfärdsamhällets paradox: Hur kunde vi bidra till ökad deltagande i samhället i överlag?
- ha erfarenhetsutbyte av verksamheten på ungdomsverkstäder
- se på företagartutbildning för ungdomar med invandrabakgrund

GRUPP 4: Validering

Gruppen såg speciellt på validering av realkompetens inom högre utbildning. Man diskuterade policy och metoder för valideringen i Norden. För validering av examina ansvarar ENIC-NARIC-kontorerna, tex Utbildningsstyrelsen i Finland, NOKUT i Norge, Högskoleverket i Sverige och Styrelsen för Universitet och Internationalisering i Danmark. Validering av delar av en examen (realkompetens) är upp till högskolor och universitet. Statliga myndigheter kan ge rekommendationer, men detta hör till universitetens autonomi.

Vi kunde/borde tillsammans

- ha mera nordiskt samarbete mellan universitet och högskolor i validering av studier
- ha erfarenhetsutbyte
- se närmare på fortbildning och smidigare validering av kompetens hos lärare med invandrabakgrund
- inkludera invandrarorganisationer med i utvecklingsarbete
- se på forskning/utredningar om validering: tex arbetsmarknadsplacering av ULV-projektets lärare
- se på behovet av avancerade kurser (exempel från Norge)

Gruppen kom med två konkreta samarbetsförslag:

* En kartläggning av pågående och planerade utvecklingsprojekt för invandrare med utländsk lärarutbildning

* En studie om (arbetsmarknads) placering av invandrare med utländsk lärarutbildning har deltagit i någotslags "utvecklingsprojekt" , har tidigare avlagt examen, eller delar av den som har validerats